

DE NIEUWE LINIE 25

Eind maart 1971 vierde de Nieuwe Linie, sinds 4 mei 1963 opvolgster van de Jezuiten Linie, het vijfentwintig jarig bestaan.

Het is zinvol om kort de historiek en de huidige situatie van dit Nederlands opinieweekblad te schetsen. Ik gebruik daarvoor artikels van Joos Arts in de Nieuwe Linie van 1 april 1971, van Martin Ruyter in de Volkskrant van 17 april 1971 en van Jan Verdonk in "Ons Erfdeel".

In de Lente van 1946 (29 maart) startte de oude Linie o.l.v. pater professor Dr. J.H.C. Creyghton s.j. en enige religieuze medewerkers, gefinancierd door het Nederlands hoofdkwartier van de Jezuiten in Den Haag.

Het doel van Creyghton was "een offensieve verschansing op te werpen tegen de chaotische vloedgolven die de wereld dreigen op te slurpen. Door deze verschansing én te zelfder tijd een laaiend anticommunisme plaatsten hij en zijn medewerkers - waaronder nog al wat neo-fascisten - de oude Linie met een uiterst rechts in het spectrum van de naoorlogse Nederlandse pers. Tegen 1950 bluste het koude oorlogsvuur van de Linie wat af die zich ook op andere terreinen wat minder pamflettistisch ging opstellen. In dat jaar treedt pater Creyghton af als hoofdredacteur. Hij wordt opgevolgd door pater Verhofstad die van De Linie, nog steeds zeer rechts, een prettig blad voor het gehele gezin moest gaan maken. Al in 1953 geeft hij uitgespeeld die opdracht terug. Een ander goedwillend confrater, de novicemeester Simon Maas, neemt de taak over. Hem is het evenmin gelukt - intussen in 1954 voor het eerst vakkundig en professioneel in lay-out gezet - een aanvaardbaar en eigentijds gezicht te geven. In de latere jaren vijftig ging De Linie zoetjes aan naar haar einde ondanks de goede, vaak progressieve dingen van sommige medewerkers als de in 1956 binnengehaalde Nico van Hees. In 1960 mocht Joos Arts van zijn jezuïetenbazen nog eens proberen het blad een onafhankelijke status te geven, volstrekt vrij, op nieuwe financiële basis en gemaakt door goede vakjournalisten. Het lukt hem niet. Op 27 oktober 1962 kondigde de tijdelijke hoofdredacteur aan dat het blad na 31 december 1962 niet meer zou verschijnen. Door dit bericht getroffen was de Amsterdamse bank Teixeira de Mattos bereid tot ondersteuning, de journalisten daarbij zwart op wit de vrije

hand latend - "Het Roomse volk mag toch ook wel een strijdbaar blad hebben" -, waardoor de Jezuiten van de sores en van het blad af waren. Toen De Linie op 4 mei 1963 Nieuw werd, schreven de aftredende hoofdredacteur pater dr. S. Maas en zijn opvolger, de van de Volkskrant komende leek G.J. van den Boomen : "Ons vernieuwde weekblad richt zich tot allen voor een openhartig gesprek. Het wil - evenals paus Joannes met zijn concilié en zijn vredesencycliek - ruimte, openheid, medemenselijkheid, dialoog, waar vroeger verstarring en taboe heersten. De Nieuwe Linie wil klankbord, kruispunt, podium zijn". Die beginselverklaring heeft in een tijd dat openheid nog allerminst gemeengoed was bij het katholieke volksdeel het blad heel wat moeilijkheden bezorgd. Drie Jezuiten-redacteuren kregen in 1964 vanuit Rome een verbod om nog langer aan de Nieuwe Linie mee te werken. De opinie van het blad, vaak zo geheel anders dan die van de oude Linie, veroorzaakte de eerste jaren een angstwekkend verloop onder de abonnees. Een bankkrach bracht in 1966 het blad aan de rand van de afgrond. Gelukkig werd een oplossing gevonden. Sindsdien verbetert het weekblad in volstreekte vrijheid gestaag zijn "bevrijde" positie. Ook in België.

Herman Van Pelt.